

Kitörési pontok a magyar felsőoktatásban

PROF. DR. BÓDIS JÓZSEF, ELNÖK, MAGYAR REKTORI KONFERENCIA

MAGYAR FELSŐOKTATÁS 2016 KONFERENCIA

2017. JANUÁR 26. | BUDAPESTI CORVINUS EGYETEM

Bevezető áttekintés

2008-as világgazdasági válságot követően és ezzel összefüggésben, költségvetési megszorításokat vezettek be számos fejlett országban, melyek mélyen érintették az oktatás, különösen a felsőoktatás állami finanszírozását

a magyar Kormány a költségvetési egyensúly megteremtése érdekében már 2009-től jelentősen csökkentette a felsőoktatásnak jutó állami ráfordításokat

az európai rektori konferenciák többsége is hasonló intézkedésekről számolt be 2009-2012 között

Lettországban például 35-40 százalékkal csökkentették az oktatói béreket, de Hollandia, Németország, valamint a közép-kelet és a dél-európai országok is hasonló intézkedésekről számoltak be

felerősödtek azok a hangok, amelyek a felsőoktatás szerepét, hatékonyságát, az állam szerepvállalását, az egyetem misszióját és társadalmi felelősségét értelmezték újra

A magyar kormány intézkedései a felsőoktatás versenyképességének, hatékonyságának és fenntarthatóságának érdekében

Mit kellene tehát tennünk annak érdekében, hogy a magyar felsőoktatás átlépjen a 21. századba?

Kitörési pontok – bevezetés

Az előre jelzett gazdasági növekedés és a költségvetési többletbevételek lehetővé teszik, hogy a Kormány jelentősen növelje a felsőoktatás állami támogatását. Önmagában a működési hatékonyságot és a szervezettséget, vagy a kedvezőbb működési környezetet célzó intézkedések nem lehetnek elégségesek az állami finanszírozás jelentős emelése nélkül. A vázolandó elképzelések érintik az alábbiakat.

egyetemek státusza

fenntartói-tulajdonosi kérdések

gazdálkodási szabályok

szabályozói környezet

hallgatók, oktatók, kutatók és az ő motiválhatóságuk, elvárásaik

Kitörési pontok I/a.

Státusz és gazdálkodás

JOGI STÁTUSZ MEGVÁLTOZTATÁSA

az intézmény nem vagyonkezelő,
hanem tulajdonos → nem
kötségvetési szerv

nagyobb kockázat és felelősség, de
hosszabb távú stratégiai tervezés
rugalmasabb szabályozási környezet

teljes autonómia

KORLÁTOK

jelenlegi működési modell
motivációs környezet problémái

kötségvetési szerv státusz

finanszírozási rendszer

gazdálkodási szabályok

foglalkoztatási forma

ágazati szabályozás

tulajdonosi szerep és szemlélet

teljesítmény-, és eredményérdekeltség hiánya

versenyképtelen foglalkoztatási-és
bérvizonyok

lassú és drága közbeszerzés

ÁLLAMI JOGALANY

alapítványi fenntartású nonprofit
gazdasági társaság

folyamatos állami kontroll
tulajdonában az általa használt
ingatlanvagyon

megnövekedett szervezeti és
gazdálkodási autonómia

biztosított érdekeltségi-, motivációs
környezet

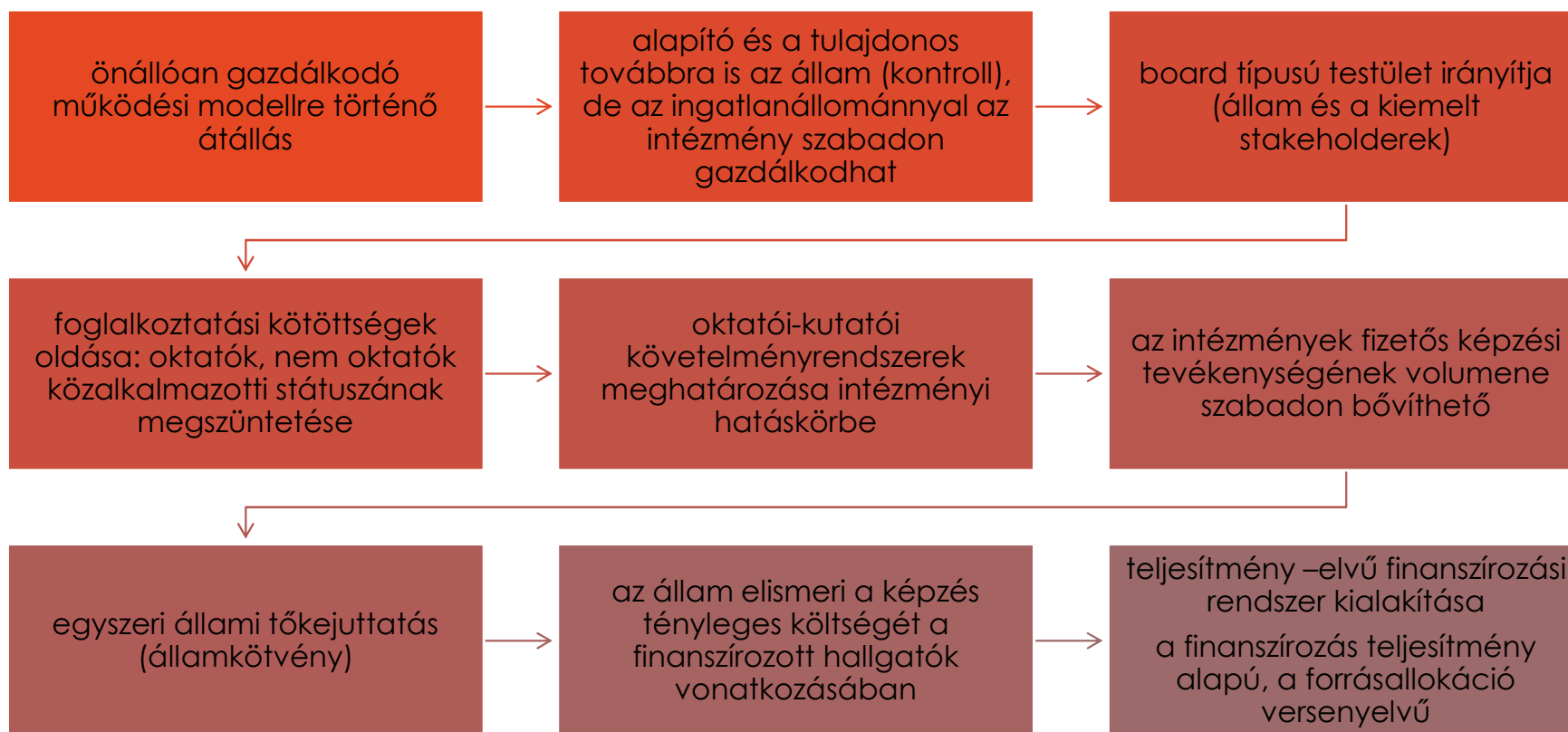
rugalmas gazdálkodási és vállalkozási
lehetőségek

elkerülhető a közbeszerzési
kötelezettség

Kitörési pontok I/b.

Státusz és gazdálkodás: új működési modell

Kitörési pontok II. Szabályozási környezet

évente **30** rendeleti szintű jogszabályt véleményez illetékességből az MRK
átlagosan **5-6** havonta módosította az Országgyűlés az Nftv-t
a felsőoktatás szóra **10.872** találat a jogtár keresőjében

RUGALMASSÁG A FELSŐOKTATÁSBAN

folyamatosan változó és fejlődő
tudományterületek
munkaadói és hallgatói elvárások,
készségek és képességek
rohamosan fejlődő technológiai
kihívások

DEREGULÁCIÓ I.

szabályozási keretek csökkentése
a kereteket megszabó intézkedések
számának csökkentése
a felsőoktatást meghatározó állami
intézmények mozgásterének növelése
a rendelkezésre álló intézményi terek
optimális felhasználásának ösztönzése

növekedő rugalmasság
a képzesek alkalmazkodóképességének
fejlődése

DEREGULÁCIÓ II.

jogszabályi keretek és a
túlszabályozás enyhítése +
egyértelmű keretek meghatározása:
teljesítménycélok és vizsgaprogramok

könnyebb alkalmazkodás és
kormányzati ellenőrzés

adókedvezmények, mentességek a
gazdasági társaságoknak + lehetőség
az egyes oktatási programok,
ösztöndíjprogramok finanszírozásában

Kitörési pontok III.

Kari struktúra megváltoztatása

A felsőoktatásról szóló törvények egészen 2015. szeptember 1-jéig bebetonozták a kari struktúrát.

Észlelhető a kar mint vezetési szint súlyának növekedése – amely más országokban is tapasztalt folyamat.

2015. szeptember 1-jétől az Nftv. nem rögzíti a karok létrehozásának szükségletét, az nem feltétele az egyetemmé válásnak.

Az intézmény elsődleges szerveződési módja a kar helyett a képzési (kutatási) program lehet.

Sok esetben a karok egyéni törekvéseik mentén sem az egyetemi, sem az országos érdekeket nem támogatják.

Kitörési pontok IV.

Az állami és nem-állami ráfordítások növelése

NEM ÁLLAMI

adókedvezmények és mentességek
a vezetésbe történő bevonás
együttműködést segítő szabályozási
környezet
az államon kívüli szereplők érdeklteté
tetele a felsőoktatásba történő
befektetésben

ÁLLAMI TÁMOGATÁS – HALLGATÓK

Paradox: a hallgatók jelentős része nem jár
órára, mert dolgozik, hogy biztosítsa a
megélhetését, emiatt nem tud a
tanulmányaira koncentrálni

↓

jelenleg 30 Mrd forint éves keretű hallgatói
támogatási rendszer minimum megduplázása

↓

több tízmilliárd forint támogatással működő
ösztöndíjrendszer

minden hallgató számára elérhető
egyetemi hallgatók tízezreinek biztosítva
ösztöndíjat

ÁLLAMI TÁMOGATÁS – OKTATÓK

a magyar oktatói bérek sem a
versenyszférával, sem az európai
oktatói bérekkel nem versenyképesek

↓

oktatói bérek rendezése
mintegy 50%-os emelés
rendszeres teljesítményértékelés

↓

ellensúlyozhatja a jelentős külföldi és
hazai piaci elszívó erőt

Köszönöm a megtisztelő figyelmet!

KÉRDÉSEIKKEL AZ MRK@MRK.HU EMAIL CÍMEN KERESHETNEK FEL.